

ŠIAULIŲ DIDŽDVARIO
GIMNAZIJA

Aplinkos teršimo automobilių išmetamomis medžiagomis vertinimas Šiaulių miesto gatvėse

Projektą rengė: Justina Jasaitytė, Miglė Viliušytė, 3d
Mokytoja: Danguolė Vaičekauskienė

Tikslas:

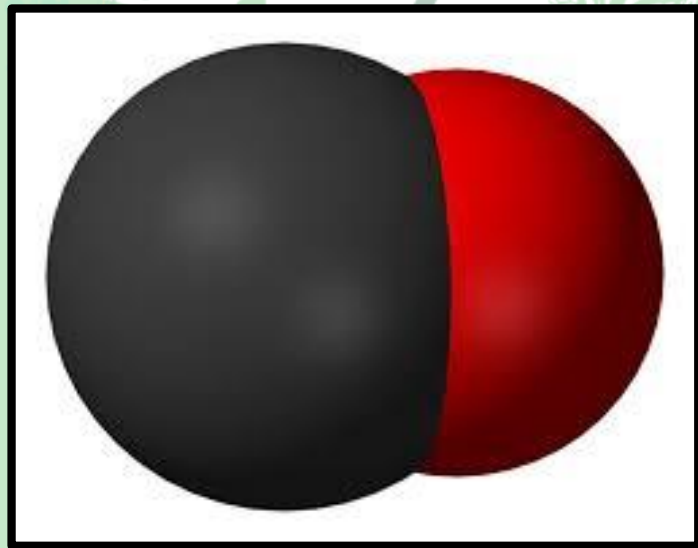
Ištirti tam tikromis Šiaulių miesto gatvėmis pravažiuojančio transporto išmetamo anglies monoksido kiekį, triukšmingumą ryte (8h) ir vakare (17h). Palyginti gautus duomenis tarpusavyje.

Anglies monoksidas (CO) - bespalvės, bekvapės, toksiškos dujos.

- Jos susidaro dėl nepilnai sudeginamo kuro, tokio kaip: gamtinės dujos, propanas, benzinas, anglis arba mazutas.
- Anglies monoksidas gali susidaryti visur, kur energija gaunama deginimo būdu.

Anglies monoksidui patekus į kraujotaką sutrinka dujų transportavimas kraujyje. Tai gali sukelti širdies ir smegenų hipoksiją.

Ilgai veikiant intensyviai triukšmui, vystosi centrinės ir vegetacinės nervų sistemos sutrikimai:

- Sukyla galvos skausmas, svaigimas, cypimas ausyse, nemiga;
- Pablogėja atmintis, dėmesys, orientacija;
- sumažėja fizinis ir protinis darbingumas.

Transportas tiriamas šiose gatvėse:

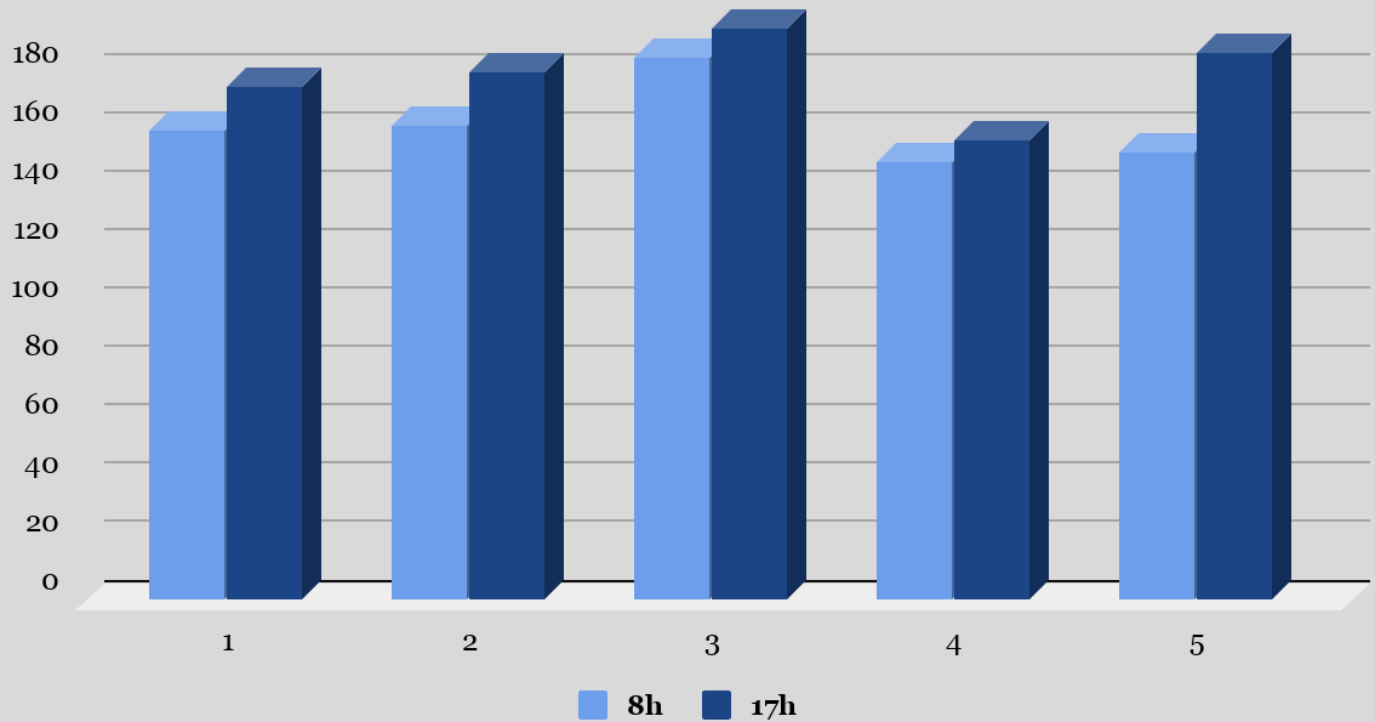
- Vilniaus g.
- Žemaitės g.
- Architektų g.

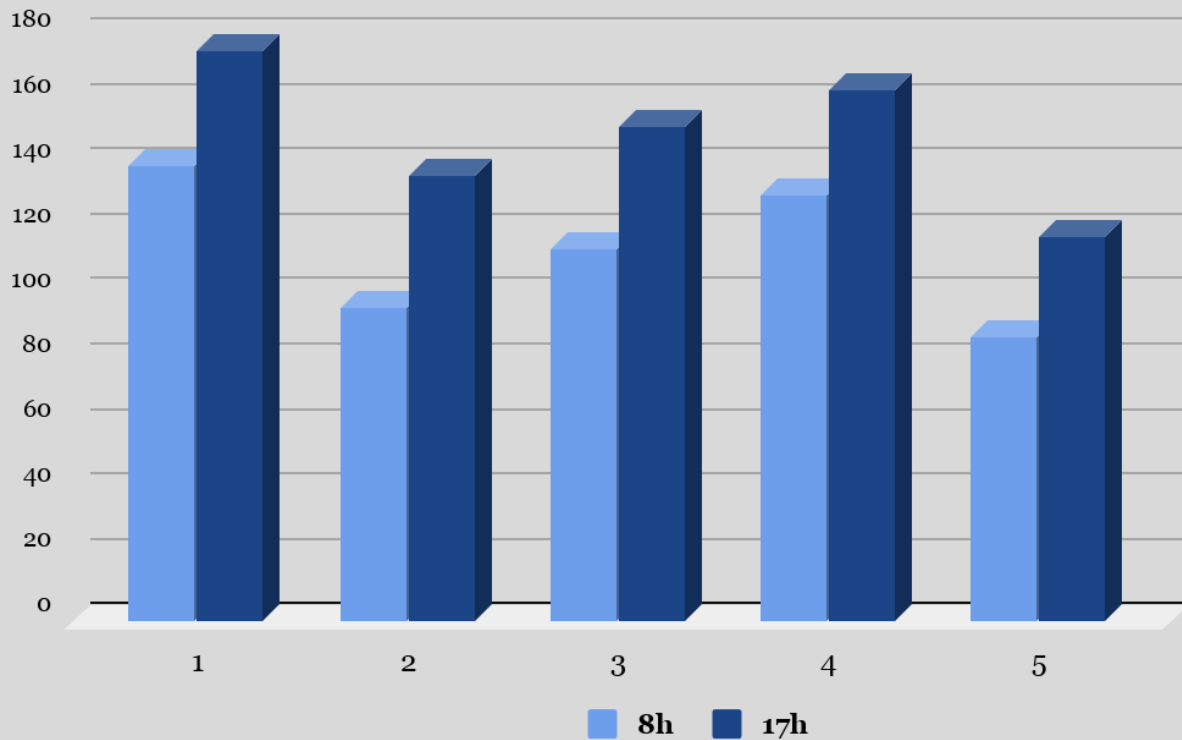
Tyrimo eiga:

1. Skaičiavome pravažiuojančias transporto priemones tiriamose gatvėse darbo dienomis po 10 min. ryte (8h) ir vakare (17h).
2. Tyrimą kartojome po 5 kartus kiekvienoje gatvėje.
3. Apskaičiavome į aplinką išmatamą anglies monoksido dujų kiekį bei triukšmingumą pagal formules.
4. Gautus rezultatus palyginome tarpusavyje.

Pravažiuojančio transporto kiekis Vilniaus gatvėje

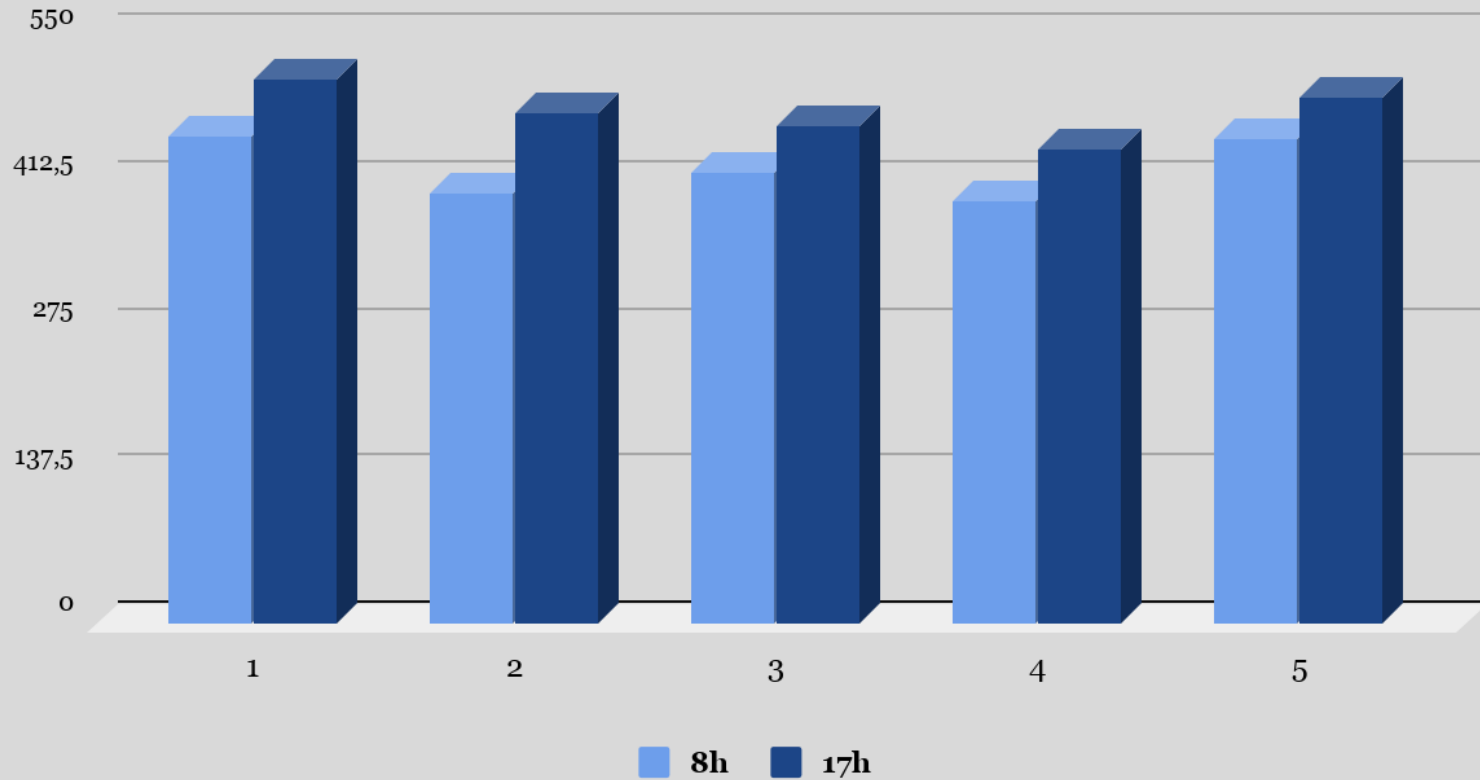

Pravažiuojančio transporto kiekis Žemaitės gatvėje

Pravažiuojančio transporto kiekis Architektų gatvėje

CO koncentracija apskaičiuojama:

$$F = 2,72 \cdot x - 0,06 \cdot x^2 - 10,3 \text{ (mg/m}^3\text{)}$$

Triukšmo intensyvumas apskaičiuojamas:

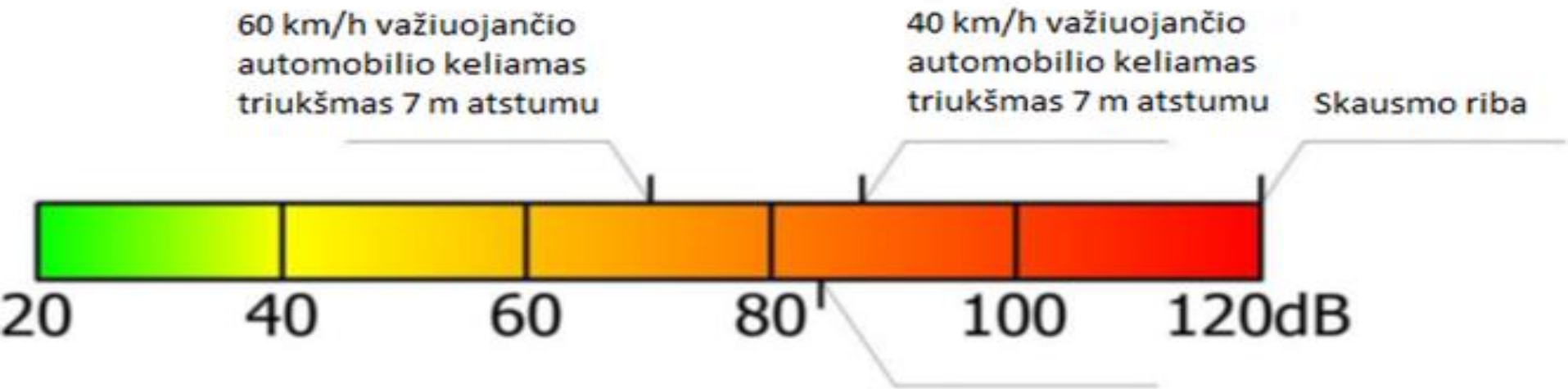
$$L = 5,4 \cdot x \cdot 1,02 \text{ (dB)}$$

F - anglies monoksido konc.

L - triukšmo intensyvumas decibelais

x = automobilių sk./val. : 100

- Didžiausia leistina anglies monoksido koncentracija ore yra 5 mg/m^3
- Didžiausia leistina triukšmo norma gatvėse yra 70 dB

Pasirinktose gatvėse pasišalinusio anglies monoksido ir triukšmo kiekis ryte (8h)

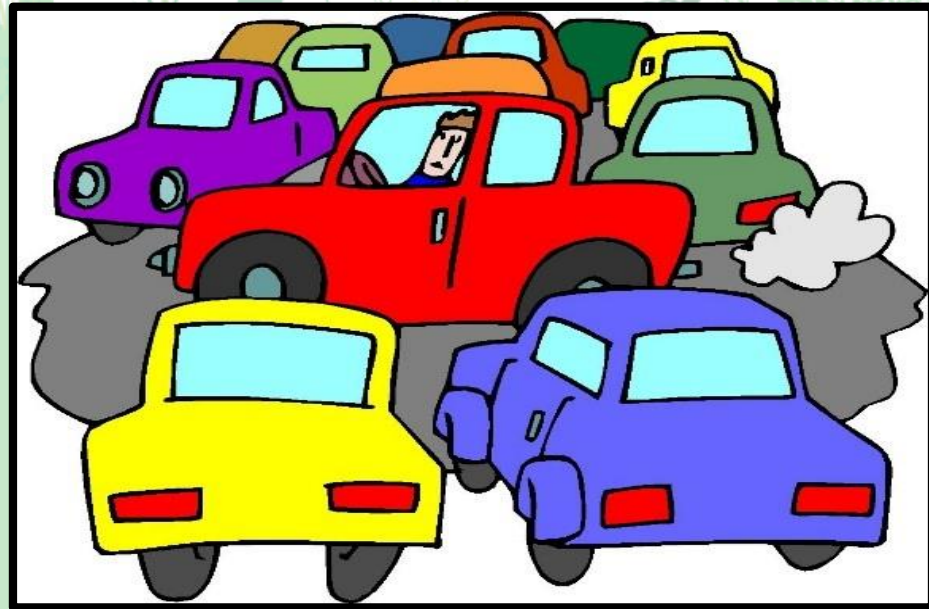
Gatvė	Vidutinis mašinų skaičius/val.	Anglies monoksido koncentracija (mg/m ³)	Triukšmas (dB)
Vilniaus g.	971	10,45	53,5
Žemaitės g.	679	5,4	37,4
Architektų g.	2448	20,3	128,9

Pasirinktose gatvėse pasišalinusio anglies monoksido ir triukšmo kiekis vakare (17h)

Gatvė	Vidutinis mašinių skaičius/val.	Anglies monoksido koncentracija (mg/m ³)	Triukšmas (dB)
Vilniaus g.	1079	12	59,4
Žemaitės g.	892	9,2	49,1
Architektų g.	2700	19,4	148,7

Automobiliai į aplinką išmeta ir kitų dujinių toksinių medžiagų:

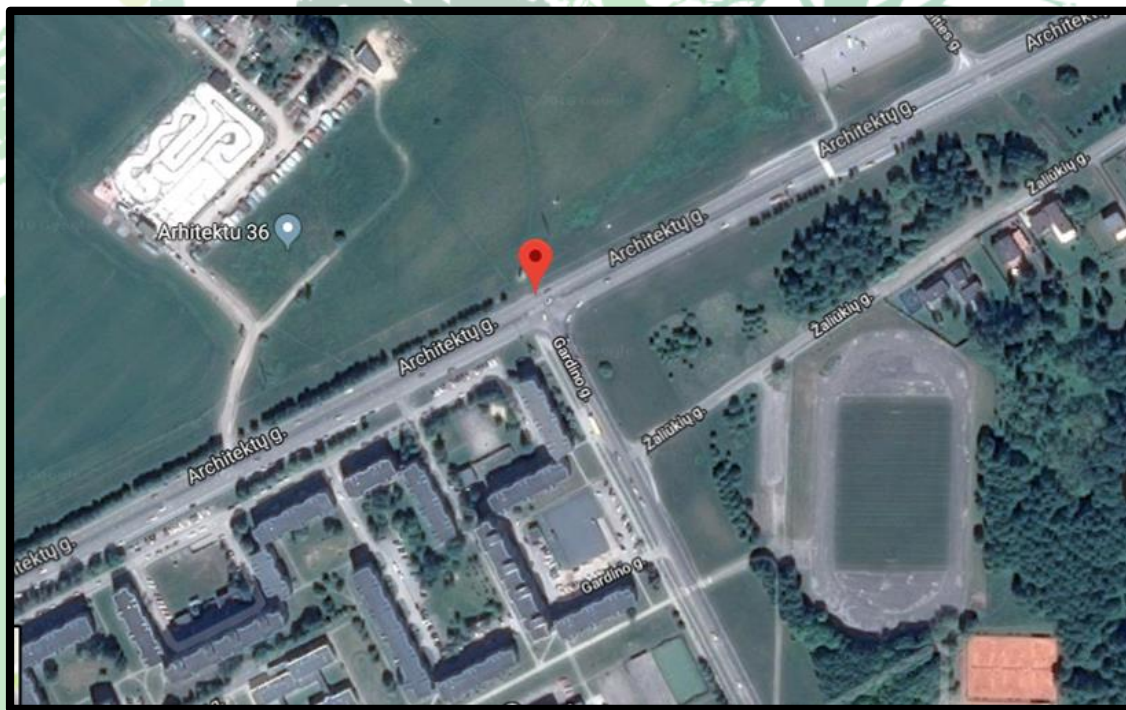
- Anglies monoksidas (sudaro 52 % visų emisijų)
- Sieros oksidai (18 % emisijų)
- Angliavandeniliai (12 % emisijų)
- Azoto oksidai (6 % emisijų)

Rezultatų analizė

- Anglies monoksido koncentracija smarkiai viršija leistiną normą Architektų gatvėje ir ryte ir vakare, taip pat Vilniaus gatvėje vakare darbo dienomis.
- Anglies monoksido koncentracija nesmarkiai viršija normą Vilniaus gatvėje ryte bei Žemaitės gatvėje ryte ir vakare darbo dienomis.
- Leistinas triukšmo kiekis yra viršijamas tik Architektų gatvėje ryte ir vakare darbo dienomis.
- Vilniaus ir Žemaitės gatvėse leistino triukšmo riba nėra viršijama nei ryte, nei vakare darbo dienomis.

Didžiausias anglies monoksido kiekis į aplinką pašalinamas bei intensyviausias triukšmingumas yra pirmadieniais 17 valandą Architektų gatvėje.

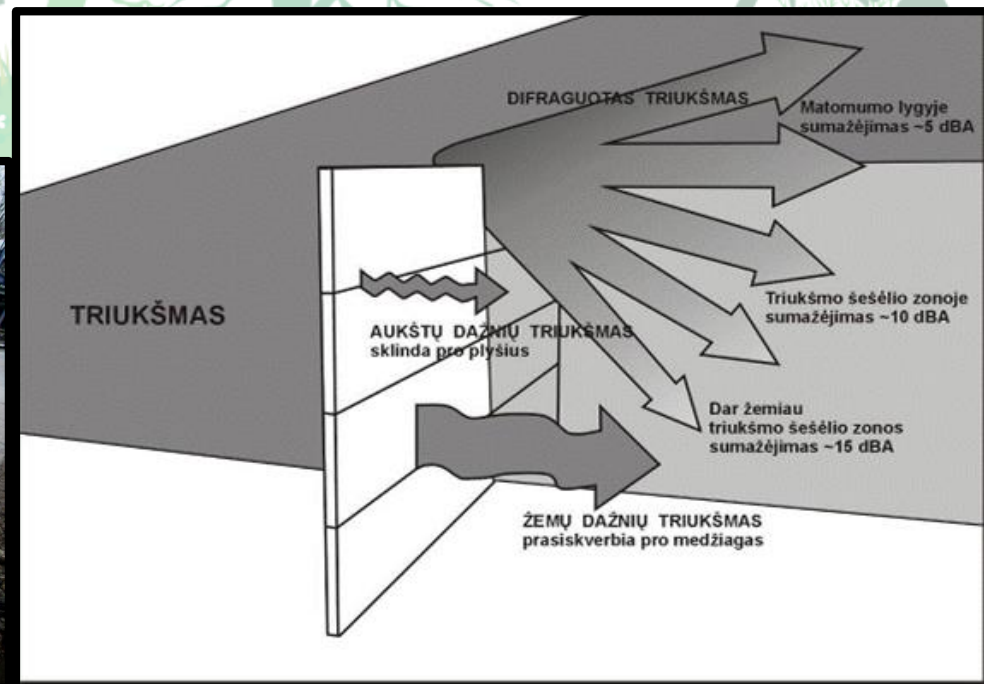

Išmetamų dujų koncentraciją mažina medžių ir krūmų juostos. Viena eilė augmenijos sumažina anglies monoksido koncentraciją 10 - 15 kartų.

Svarbiausios triukšmo prevencijos priemonės

- Teritorijų planavimas bei transporto srautų perskirstymas
- Gatvių dangos keitimas
- Greičio ribojimas miegamuosiuose rajonuose
- Garsą sugeriančios užtvartos bei ekranai
- Specialūs langai daugiabučiuose.

Kaip galime pagerinti situaciją Architektų gatvėje?

- Medžių sodinimas
- Dviračių/pėsčiųjų takų įrengimas
- Garsą sugeriančių užtvaryų įrengimas

Ačiū už dėmesį...

Šaltiniai:

<https://www.delfi.lt/sveikata/sveikatos-naujienos/transporto-keliamas-triuksmas-gerokai-virsija-leistina.d?id=16002821>

https://lt.wikipedia.org/wiki/Oro_tar%C5%A1a

<http://www.imunitetas.lt/katalogai/ligu-enciklopedija/irasas/apsinuodijimas-anglies-monoksidu-1951>

<http://www.smaige.eu/patarimai/anglies-monoksidas-co/>

<http://www.mokslon.lt/anglies-monoksidas-mazina-stresa/>

http://www.am.lt/VI/article.php3?article_id=8966